

„Co me v živoce postretlo“

Ľudský život je pretkaný mnohými milníkmi, ktoré ho poznáčia. Niektoré sú radostné, iné prinášajú so sebou smútok. Najdôležitejšie udalosti zo života človeka sme mali možnosť uvidieť v rámci programu 13. ročníka Valalickej krojovanej parády. V nedeľu 14. októbra 2018 sa uskutočnil ďalší ročník obľúbeného folklórneho podujatia s nosnou témou „Co me v živoce postretlo.“

Po spoločnom sprievode od farského kostola vo Valalikoch, keď do kroku hrala ľudová hudba **FS Jahodná**, začala sa nielen prehliadka tradičného ľudového odevu, ale aj ukážka remesiel a predovšetkým zvykoslovných pásiem preniknutých spevmi i tancom. Úvod patrilo **ženskej speváckej skupine Jarabinka z Trsteného pri Hornáde** a ich „Kerscinom“. Diváci mohli uvidieť, čo všetko sa udialo v minulosti po príchode nového človeka na svet. I čo sa vypilo a zajedlo. Prítomní v sále si pochutnali na

Uvedenie knihy do života - S.Szabó (vľavo), Ing. Milan Tóth

kysnutých koláčoch pripravených členkami nášho klubu seniorov. O to viac boli všetci vtiahnutí do deja.

Tak ako človek rastie a mení sa, tak sa striedajú aj generácie. Jedna taká výmena bola na poste vedúcej **ZSS Paradne nevesty**, keď sa po takmer 20 rokoch vedenia vzdala pani **Margita Papcúnová**. Za jej prínos pre šírenie dobrého mena Valalík

jej pán starosta udelil Cenu starostu obce. Následne svojím spevom a tancami program obohatila **folklórna skupina Parchovianka z Parchovian**. Pohľad na ich kroje bol pastvou pre oči.

Ďalším milníkom v živote človeka je aj svadba. Predchádzala ju rozlúčka nevesty s rovesníkmi tzv. Rozmarije v podaní miestnej **folklórnej skupiny Kadlubek**. Ponúkli nám aj ochutnávku sva-

dobných tancov. Ale čerešničkou na torte boli členky detskej zložky FSK Kadlubek s názvom Kadlubček a ich pásmo „Bavime še na svadbu.“ Ich prirodzené podanie svadobnej hry bol milým zážitkom. Program pokračoval vo svadobnom motíve komentovanou prehliadkou 3 svadobných krojov pod vedením Mgr. Pavla Kacvinského.

(pokračovanie na strane 5)

Sprievod účinkujúcich - živá pozvánka na podujatie

Z PRACOVNÉHO STOLA STAROSTU

Štyri roky ubehli a za nami sú ďalšie komunálne voľby. V sobotu 10. novembra sme si v našich mestách a obciach volili starostov, primátorov a poslancov obecných a mestských zastupiteľstiev. Myslím, že môžeme súhlasiť s tvrdením, že samospráva na Slovensku ukázala svoju životaschopnosť. Podľa letného prieskumu agentúry FOCUS, svojim mestám a obciam dôveruje až 65,2% obyvateľov, čo je tretie miesto za Slovenskou akadémiou vied a vysokými školami. Vláde, parlamentu alebo súdom dôveruje

len niečo viac ako 30%. Preto ma prekvapuje neochota kandidovať na post starostu a poslancov. A vôbec to neplatí len pre našu obec. Všeobecne bolo menej kandidátov aj v susedných obciach a myslím, že aj na celom Slovensku. Napriek tomu Vám chcem poďakovať, že ste k voľbám prišli a tým vyjadrili záujem o budúcnosť našej obce.

Práca v komunálnej politike je nikdy nekončiaci beh. To, čo bolo dobré včera, určite nebude stačiť zajtra. Ani v našej obci sa nemusíme báť, že by sme nemali čo robiť. V týchto dňoch sme dostali rozhodnutie o schválení nenávratných finančných

prostriedkov z eurofondov vo výške 600 tisíc EUR na zníženie energetickej náročnosti budovy obecného úradu a kultúrneho domu. Po slovensky to znamená, že budeme zatepľovať fasádu, meniť drevené okná za plastové, vráťane čelnej presklennej steny, meniť kotly za nové, úspornejšie montovať rekuperačné vetracie jednotky, nové radiátory a meniť stávajúce svietidlá za moderné LED. Budova bude nielen lepšie vyzeráť, ale v budúcnosti ušetríme nemálo peňazí na prevádzkových nákladoch. Samozrejme pripravujeme aj ďalšie projekty, ale o tom až niekedy nabadúce. **Ing. Štefan Petrik**

DOBRE VEDIET, ŽE...

Zber zmesového komunálneho odpadu - upozornenie

V obci Valaliky sa každú páru streda vykonáva zber zmesového komunálneho odpadu. Pracovníci zberovej spoločnosti Kosit, a.s. vykonávajú pri zbere zároveň monitoring a denný výkaz prác, na základe ktorého zaznamenávajú adresy domácností, pri ktorých počas zberu nebola vyložená zberná nádoba, alebo zberná nádoba bola poškodená. Na základe podnetu od pracovníkov spoločnosti Kosit, a.s. žiadame občanov, ktorí majú poškodenú zbernú nádobu v takom rozsahu, že je s ňou problém pri manipulácii (prasknutá, skorodovaná), aby v nej pri zbere nevykladali odpad a aby si zabezpečili novú zbernú nádobu. Tak zabránime problémom pri samotnom vykonávaní zberu. V opačnom prípade môže dôjsť k tomu, že v danej domácnosti nebude zber vykonaný.

Zároveň chceme apelovať na domácnosti, ktoré pravidelne pri zbere zmesového komunálneho odpadu vykladajú ku zberným nádobám vrecia plné odpadu, aby prehodnotili počet zberných nádob vo svojej domácnosti. Čím viac daná domácnosť odpad triedi, tým menej odpadu vykladá pri zbere zmesového komunálneho odpadu. **(lb)**

Ohľaduplnosť nadovšetko

Vieme sa niekedy spýtať sami seba, či si vôbec vážime ľudí, s ktorými tu žijeme a priateľíme sa? No, neviem. V poslednom čase sa stretávam s veľmi zlými skúsenosťami v rámci medziľudských vzťahov. Rešpektujeme jeden druhého? Vieme, že chodníky na Hlavnej ulici nie sú v najlepšom stave. No nájsť pochopenie pre druhých práve na nich nám akosi chýba. Prečo? Nuž chodia po nich či pešo, alebo na bicykloch, deti aj dospelí, ktorých pri vychádzaní zo svojich dvorov autami neregistrujeme. Všetci, čo nás po bezpečnosti ostatných účastníkov premávajú. Ved' sme silnejší. V našej obci sa stávajú prípady, kedy ľudia na chodníku dávajú prednosť

práve silným motorom. Keby včas neuhli, je už len krôčik k úrazom. A vinník? Načo by sa ospravedlňoval. Preto budme k sebe tolerantnejší. Parkovanie áut na chodníku je už kapitola sama o sebe. Mnohokrát je treba ich obchádzať a to znamená vyjsť na značne frekventovanú cestu. Nech sa ozaj každý zamyslí sám nad sebou a „polepší sa“. Verím, že tento článok si prečítajú aj tí, ktorí veľmi často nedodržiavajú princípy tolerance a pochopenia. **Eva Vyrostková**

Osvedčovanie podpisov na listinách

Osvedčovanie podpisov na listinách sa vykonáva v úradnej miestnosti obce. Ak žiada o osvedčenie podpisu fyzická osoba, ktorá sa zo zdravotných dôvodov nemôže dostaviť do úradnej miestnosti obce, možno osvedčenie vykonať na inom vhodnom mieste. Obec môže za vykonanie úkonu mimo úradnej miestnosti poplatok za osvedčenie podpisu na listine zvýšiť až o 100 %.

Pálenie

Obec má uzavretú zmluvu so Správou mestskej zelene Košice, na základe ktorej vyvážame konáre a ostatný zelený odpad na modernú kompostáreň biologicky rozložiteľných odpadov v Záhrade Bernátovce. Za posledné tri mesiace (júl, august, september) sme od občanov a z verejných priestranstiev do kompostárne odviezli 30,6 tony zeleného odpadu. A to ešte nemáme v dispozícii údaje za október, keď sme robili veľký zber konárov. Prečo to píšem. Napriek tomu, že už roky je zakázané páliť akýkoľvek odpad, čiže aj konáre a suché časti rastlín, stále niektorí z nás musia zakladať dymiace vaty a tak znepriemňovať spoluobčanom život. Argument, že predtým sa na záhradách páliť a nikomu to nevadilo, neobstoí. A nejde len o dym a nepríjemný zápach, ale splodiny dokázateľne škodia nášmu zdraviu. Dobrý hospodár nepotrebné zelené časti rastlín kompostuje a vo forme hnojiva ich vráti do pôdy. A to, čo nie je vhodné na kompostovanie vyvezie

obec. Preto nevidím dôvod na to, aby sme sa navzájom otravovali dymom a smradom.

Povinné čipovanie psov

Obec Valaliky v súlade s § 19 ods. 11 zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov oznamuje vlastníkom psa/psov chovaného/chovaných na území SR povinnosť:

- zabezpečiť trvalé označenie psa/psov podľa §19 odseku 9 zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov transpondérom, pred prvou zmenou vlastníka psa, najneskôr však do 12 týždňov veku,
- uviesť identifikačné údaje psa a údaje o vlastníkovi psa v centrálnom registri spoločenských zvierat.

Vlastník psa narodeného do 31. augusta 2018 je povinný zabezpečiť trvalé označenie psa podľa §19 ods. 9 zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov v prechodnom období – najneskôr do 31. októbra 2019; to sa nevzťahuje na psa narodeného do 31. augusta 2018, ktorý sa uvádza na trh, prevádza do vlastníctva alebo držby inej osoby, umiestňuje sa do karanténnej stanice alebo útulku pre zvieratá.

Podľa § 19 ods. 8 zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov označiť zviera transpondérom môže len súkromný veterinárny lekár. Za trvalé označenie psa podľa §19 odseku 9 zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov je súkromný veterinárny lekár oprávnený požadovať úhradu najviac 10 eur, ktorú u psov narodených do 31. októbra 2019, vlastníkom ktorých je osoba v hmotnej núdzi alebo poberateľ minimálneho dôchodku, uhradí štát.

Podľa § 48 ods. 1 zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov orgán veterinárnej správy uloží fyzickej osobe pokutu 50 eur, ak nezabezpečí na svoje náklady trvalé označenie psa podľa § 19 ods.9. **(jp)**

Základné pravidlá výrubu drevín

Nastal čas vegetačného pokoja, ktorý trvá od októbra do konca marca. V tomto období je možné na základe súhlasu orgánu ochrany prírody, ktorým je obec, uskutočňovať výrub drevín. Súhlas obce na výrub dreviny je rozhodnutím, ktoré sa vydáva v správnom konaní. Súhlas na výrub drevín sa nevyžaduje pri splnení určitých podmienok. Avšak je potrebné mať na pamäti, kedy je potrebné výrub obci ohlásiť do 5 dní od uskutočnenia výrubu a prípady, kedy to potrebné nie je.

Oznamovacia povinnosť voči obci sa nevyžaduje

- na stromy s obvodom kmeňa do 80 cm meraným vo výške 130 cm nad zemou, ak rastú v záhradách a záhradkárskech osadách. Záhradou sa rozumie parcela, ktorej druh pozemku je na liste vlastníctva určený ako „záhrada“.

- stromy s obvodom kmeňa do 40 cm meraným vo výške 130 cm nad zemou, ak ide o súvislé krovinaté porasty v zastavanom území obce s výmerou do 10 m² a za hranicami zastavaného územia obce s výmerou do 20 m².

Oznamovacia povinnosť voči obci sa vyžaduje do 5 dní od uskutočnenia výrubu:

- pri obnove produkčných ovocných drevín na účely výsadby nových ovocných drevín, ak sa ich výsadba uskutoční do 18 mesiacov odo dňa výrubu,

- v prípade bezprostredného ohrozenia života, zdravia a hroziacej značnej škody na majetku.

Ten, kto plánuje výrub stromu vo svojej záhrade, je povinný podať žiadosť o vydanie súhlasu na výrub dreviny, ktorá je dostupná aj na webstránke obce www.valaliky.sk v časti Obecný úrad/Životné prostredie. Pri podávaní žiadosti je vhodné myslieť nato, že orgán ochrany prírody má 30 dní nato, aby

v prípade opodstatnenosti žiadosti vydal súhlas na výrub drevín. Ak žiadateľ o výrub nie je vlastníkom, správcom alebo nájomcom pozemku, je povinný predložiť písomný súhlas vlastníka pozemku. Ak je pozemok v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, je potrebný písomný súhlas oboch manželov. Ak je pozemok v spoluvlastníctve dvoch alebo viacerých vlastníkov, je potrebné k súhlasu na výrub dreviny preukázať písomný súhlas aspoň nadpolovičnej väčšiny z nich počítanej podľa veľkosti podielov.

Pri vydávaní súhlasu na výrub orgán ochrany prírody prihliada hlavne na druh a zdravotný stav dreviny, funkciu a význam dreviny pre životné prostredie a na to, aby sa výrub uskutočnil v období vegetačného pokoja. Odôvodneným prípadom na vydanie súhlasu na výrub dreviny sa rozumie preukázanie zlého zdravotného stavu dreviny, ak má drevina malú pravdepodobnosť prežitia, nevhodných hygienických podmienok v bytových a nebytových priestoroch alebo narušenie stability stavby koreňovým systémom dreviny. Znakmi zhoršeného zdravotného stavu dreviny sú strata lístia alebo ihličia, preriedená a presychajúca koruna, odretá kôra na kmeni, opadávajúca suchá kôra, zlomy hlavných konárov, rozstiepenie kmeňa, mrazové a iné trhliny, plodnice drevokazných húb, hniloba viditeľná v poraneniach, dutiny kmeňa, parazitné rastliny, fláškovo zhrubnutá prízemná časť kmeňa, stopy po podkôrnom a drevokaznom hmyze, listožravý hmyz alebo jeho vývinové štádiá na listoch a ihliciach, zdeformované lístie, ihličie, výhonky, hubové ochorenia na listoch a ihlici, novotvary.

Umiestnenie výsadby drevín

Pri výsadbe drevín v zastavanom území obce musí mať koreňový priestor stromu najmenej 5 m² odkrytých a trvalo priepustných pre vzduch a vodu. Priestor pre prekorenenie by

mal mať plochu najmenej 16 m² a hĺbku najmenej 80 cm. Pri výsadbe stromov je potrebné dodržať takú vzdialenosť od budovy, aby bol zachovaný ochranný koreňový priestor. Je to kruhová plocha koruny (priemet koruny) dospelého stromu zväčšený o 1,5 m, pri drevinách so stĺpovitou korunou je potrebné priemet koruny zväčšiť až o 5 m. Ak sa na mieste výsadby vyskytuje podzemné vedenie (napr. vodovod, plynovod, elektrické vedenie, kanalizácia a iné) je potrebné dodržať ochranné pásmo týchto vedení a výsadbu prerokovať s ich správcou. Vzdialenosť medzi jednotlivými stromami by mala byť podľa veľkosti ich koruny 5 – 10 m. Vzdialenosť 1. stromu na rohu ulice by mala byť najmenej 10 m od začiatku ulice (kvôli rozhladu pre vodičov vozidiel). Vzdialenosť stromu od vjazdov do objektov najmenej 2,5 m. Vzdialenosť stromu od stožiaru verejného osvetlenia by mala byť najmenej 3 m.

Vhodná doba orezávania drevín, a to rez živých konárov listnatých drevín s priemerom viac ako 5 cm sa vykonáva vo vegetačnom období od **1. apríla do 30. septembra**, najmä v jeho prvej polovici s výnimkou tvorby nových listov. Dôvodom je lepšie hojenie rán po rezoch a lepšia tvorba hojivého pletiva tzv. kalusu. V inom ako vegetačnom období možno rez hrubých konárov vykonávať len v prípadoch rezov produkčných ovocných drevín alebo v prípadoch bezprostredného ohrozenia zdravia alebo života človeka alebo značnej škody na majetku. Rez slabých a suchých konárov je možné vykonávať počas celého roku.

Pre ihličnaté dreviny nie je určená doba orezávania. V zásade je ho možné robiť počas celého roku s výnimkou doby, keď sa tvoria nové výhonky a s výnimkou mrazivých dní alebo extrémnych horúčav. **Ihličnany, ktoré sú tvarované pravidelným obstrihávaním, znášajú orez najlepšie od mája do augusta.** (jp)

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Vitajte na svete:

Bernátovce: Anabela Vašková, Daniela Špišáková

Všechsvätých: Viliam Cehlár, Šimon Novák, Dagmar Kováčová, Tereza Vyrstková

Košťany: Peter Repák

Opustili nás, v srdciach zostávajú:

Buzice: Margita Mikulová

Košťany: Adela Šimková, Zuzana Domaničová

Vel'a lásky novomanželom:

Vladimír Gaži (Valaliky – Bernátovce) a Andrea Jarková (Sokoľany)

Maroš Miškovič (Čaňa) a Zuzana Semanová (Valaliky – Buzice)

Ing. Filip Vyrstko (Valaliky – Buzice) a Ing. Dominika Zlaczka (Ždaňa)

Juraj Šoltés (Košice-Barca) a Katarína Šarošiová (Valaliky – Bernátovce)

Lukáš Fialek (Valaliky – Košťany) a Miroslava Vihonská (Bretejovce)

Miroslav Fečko (Valaliky – Bernátovce) a Mgr. Slávka Zamrjiová (Košice-Dargovských hrdinov)

Mgr.art. Michal Horváth (Valaliky – Buzice) a Mária Demečková (Malá Ida)

Bc. Roman Gábik (Košice-Juh) a Ivana Atyaiová (Valaliky – Všechsvätých)

Tomáš Zabilanský (Helcmanovce) a Veronika Svatová (Valaliky – Buzice)

Martin Frič (Poprad) a Gabriela Molitoriszová (Valaliky – Bernátovce)

Ing. Ivan Marton (Valaliky – Všechsvätých) a Mgr. Martina Hodermarská (Betliar)

Ján Kačmarik (Spišská Nová Ves) a Dana Sepešiová (Valaliky – Buzice)

Ing. Milan Dubinský (Košice-Sídliisko KVP) a Dominika Juhászová (Valaliky – Buzice)

Lukáš Labič (Košice-Staré mesto) a Adriána Majorošová (Valaliky – Košťany)

Ing. Juraj Petrvalský (Valaliky – Bernátovce) a PaedDr. Lucia Lešková (Kapušany)

Viktor Uhl'ar (Valaliky – Buzice) a Nikola Timková (Košice-Nad jazerom)

Jozef Strakay (Jarovnice) a Gabriela Horváthová (Valaliky – Buzice)

UZNESENIA ZO ZASADNUTIA OBECNÉHO ZASTUPITELSTVA VALALIKY ZO DŇA 3. 10. 2018

OZ schvaľuje:

a) Plán kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra obce na 10/2018 – 03/2019,

b) Rozpočtové opatrenie č. 11/2018.

c) Predloženie žiadosti o nenávratný finančný príspevok na SO, pričom ciele projektu sú v súlade s platným programom rozvoja obce: a) Kód výzvy: OPLU-PO5-2018-1, b) Názov projektu: Miestna občianska poriadková služba v obci Valalika, c) Súhlasí so zabezpečením povinného spolufinancovania projektu, t.j. min. 5% z celkových oprávnených výdavkov.

d) Poskytnutie dotácie z rozpočtu obce pre občianske združenie Paradne ňvesti so sídlom Abovská 106/39, Valalika, IČO: 51873109 vo výške 3000 € a žiada o zapracovanie dotácie do rozpočtu obce,

e) VZN č. 2/2018 o zmene a doplnení VZN č. 7/2016 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi podľa predloženého návrhu,

f) nadobudnutie vlastníctva nehnuteľného majetku obce na základe zmluvného vzťahu o budúcom odovzdávaní a prevzatí objektov vyvolaných investícií do vlastníctva a trvalej prevádzky uzatvoreného medzi Národnou diaľničnou spoločnosťou, a.s. so sídlom Dúbravská cesta 14, Bratislava,

IČO: 35919001 ako budúci odovzdávajúcim a Obcou Valalika ako budúci preberajúcim, na základe ktorého bude budúci preberajúci vlastníkom a prevádzkovateľom stavebného objektu SO 111-00 Prístupové cesty v k.ú. Valalika vybudovaného ako vyvolaná investícia v rámci stavby Rýchlostná cesta R2 Šaca – Košické Olšany. Predmetný stavebný objekt bude realizovaný na vlastné náklady budúceho odovzdávajúceho,

g) prenájom časti pozemku pre účely výstavby plechovej garáže parcela č. KNC 954/1 zapísaná na LV č. 1273 k.ú. Valalika pre žiadateľov s trvalým pobytom na ulici Čorgovská 16, Valalika za cenu nájmu 1,695 €/m²/rok nasledovne:

Lukáš Horváth, byt č. 2, celková výmera prenajímaného pozemku je 42 m², celková cena nájmu je vo výške 71,19 €/rok,

Jaromír Zubko, byt č. 3 celková výmera prenajímaného pozemku je 17,16 m², celková cena nájmu je vo výške 29,09 €/rok,

Peter Niščák, byt č. 4 celková výmera prenajímaného pozemku je 18 m², celková cena nájmu je vo výške 30,51 €/rok,

Magdaléna Hudáková, byt č. 5 celková výmera prenajímaného pozemku je 25,2 m², celková cena nájmu je vo výške 42,71 €/rok,

Štefan Cakó, byt č. 1 celková výmera prenají-

maného pozemku je 27 m², celková cena nájmu je vo výške 45,77 €/rok,

h) v súlade s §9a ods. 9 písm. c) zákona č. 138/1991 Z. z. o majetku obcí v znení neskorších predpisov zverejnenie zámeru na prenájom časti pozemku pre účely výstavby plechovej garáže parcela č. KNC 954/1 zapísaná na LV č. 1273 k.ú. Valalika na základe žiadosti Michala Patleviča, bytom Čorgovská 16, Valalika z dôvodu hodného osobitného zreteľa. Časť pozemku parcela č. KNC 954/1 k.ú. Valalika určeného na prenájom za účelom výstavby plechovej garáže je súčasťou bytového domu na pozemku parcela č. KNC 954/2 k.ú. Valalika, v ktorom má žiadateľ trvalý pobyt čo je dôvodom hodným osobitného zreteľa. Cena nájmu vo výške 1,695 €/m²/rok bola stanovená znaleckým posudkom č. 20/2018, ktorý vypracovala Ing. Beáta Serbinová, Baška 155. Celková výmera prenajímaného pozemku je 18 m².

OZ berie na vedomie:

a) Správu nezávislého audítora o overení konsolidovanej účtovnej závierky a konsolidovanej výročnej správy obce Valalika za rok 2017,

b) Konsolidovanú výročnú správu obce Valalika za rok 2017.

Zručnosť pracovníkov drobnej prevádzkarne

Práce, ktoré sa vykonávajú v rámci drobnej prevádzkarne majú široký záber, od stavebných prác, sadovníckych úprav až po bežné čistenie verejných priestranstiev.

Práve na takéto práce si musíme vystačiť vo vlastnej réžii našimi pracovníkmi. Takto sme vylepšili náš pozemok za reštauráciou „Hostinec u Gazdu“ a v budúcnosti plánujeme tento pozemok úplne oplotiť.

Možno ste si všimli, že aj naše materské škôlky mali vynovené priestory na hranie pre deti a v súčasnosti robíme kvetinovú výsadbu v areáli MŠ v Buziciach a zároveň výsadbu okrasných stromov. Zvýšenú pozornosť venujeme našim cintorínom, a to upratovaním opadaných listov zo stromov. Upravili sme prístupovú cestu na cintorín v Buziciach vyložením dlažbových kociek. V súčasnosti ešte robíme zber konárov, preto prosíme občanov, aby konáre boli na takom mieste, ktoré bude ľahko prístupné na odvoz.

Text a foto: Jaroslav Janočko

„Co me v živoce postretlo“

Margita Papcúnová

(dokončenie zo strany 1)

Mladé dievčatá sa ukázali v obradnom oblečení zo začiatku minulého storočia, zo 40. tých a 60. tých rokov 20. storočia. Ako človek starne, tak aj odovzdáva svoje skúsenosti zo svojho života. Vďaka spomienkam našich starkých vznikla kniha Valalické poviedky z pera spisovateľov Slavomíra Szaba a Silvie Bolčovej. A práve počas Valalickej krojovanej parády bola ich publikácia predstavená a Ing. Milanom Tóthom slávnostne uvedená do života.

Záver podujatia patrila našim Paradnim ňevestám, ktoré si na pomoc zobrali mužské posily a predstavili scénu s témou smrti a pohrebu. Ich tragikomické stvárnenie nenechalo nikoho bez emócií.

Atmosféru dotvorili **ukážky**

remesiel a tvorivé dielne pre deti i dospelých. Návštevníci si mohli vyskúšať zdobenie perníkov, výrobu bábik zo šúpolia a točenie na hrnčiarskom kruhu pod vedením šikovných remeselníkov: Eriky Vranaj, Evy Tóthovej a Bronislavy Šariščanovej.

Takto sme prežili jedno pekné nedeľné popoludnie v duchu názvu - Co me v živoce postretlo. A čo nás čaká o rok, to sa nechajte prekvapiť, ale máte sa na čo tešiť.

Podujatie podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umenia.

Mgr. Pavol Kacvinský
foto: Dušan Kmec

ŽSS Paradne ňvesti

FSK Parchovianka

Dievčatá z FSK Parchovianka

Krojované ženičky

Ako sa zo mňa stal pútnik z Compostely

Santiago de Compostela

Typický rybárska dedinka

Prvý deň cesty s výhľadom na Atlantik

Kdesi som čítala, že ak chce človek spoznať Krista, má ísť do Jeruzalema, ak chce spoznať cirkev, má navštíviť Rím a ten kto chce spoznať sám seba, má sa vybrať do Compostely.

V lete som sa rozhodla, že si tentokrát nevyberiem dovolenku, na ktorej budem iba ležať na pláži, ale strávim ju omnoho dobrodružnejšie. Kúpila som si letenku do portugalského Porta, kúpila trekkingový batoh, zbalila najpotrebnejšie veci a vyrazila!

Na túto Svätajakubskú púť sa ročne vydá niekoľko tisíc pútnikov z celého sveta. Ciest je niekoľko (najznámejšia je francúzska cesta, či severná cez Pyreneje), každý si môže vybrať čo mu vyhovuje, a hlavne podľa toho, koľko času tomu môže venovať. Každá trasa má však jeden spoločný cieľ, a tým je katedrála v špani-

elskom meste Santiago de Compostela. V nej sa vraj nachádzajú pozostatky apoštola Jakuba, preto sa táto púť nazýva aj Svätajakubská.

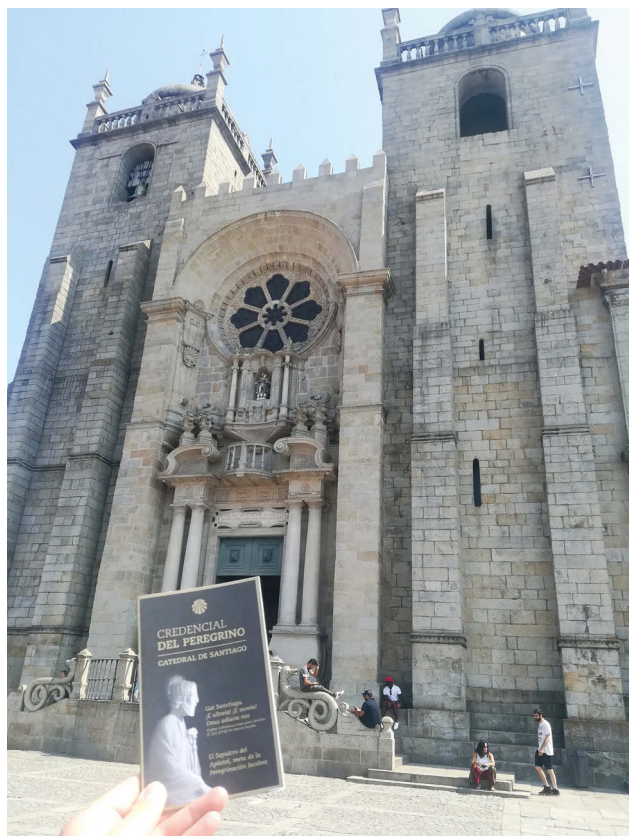
Článkov o ceste do Santiaga je naozaj veľa, preto by som vám rada priblížila moju trasu, ktorá viedla okolo pobrežia dvoch štátov - Portugalska a Španielska. Moju púť som začala v Porte, kde som si v katedrále vyzdvihla Krendenciál (je to „preukaz“ pútnika, ktorým sa preukazuje v ubytovniach a reštauráciách a možno tým získať výhodnejšie ceny a samozrejme sa ním musí preukázať na konci púte a tak získa „diplom“ o jej absolvovaní).

Porto bolo odjakživa mesto, ktoré som chcela navštíviť. Každá ulička v ňom má svoje čaro, preto krajší začiatok ako v Porte som si nemohla priat! Prvé dva dni (každý deň som prešla približne 25 km) som prechádzala

okolo oceánu, trasa nebola náročná, výhľad na Atlantik bol dych berúci, preto mi tieto kilometre zbehli raz-dva. Ďalšie dva dni som prechádzala skôr vnútrozemím Portugalska, čo som vôbec neľutovala. Eukalyptové lesy, maličké dedinky, kostolíky, všade zeleň, ticho a vôňa. Bolo to ako prechádzanie sa v rozprávkovej krajine. Aby ste si však nemysleli, že to bola taká idylická cesta, môj štvrtý deň bol dosť kritický. Málo spánku, veľa chodenia a nevelmi vyhovujúca obuv mi spôsobila otlaky a batoh sa mi zdal zo dňa na deň ťažší. Už som si myslela, že to vzdám ani nie v polke cesty. Pozbierala som všetku odvahu, odhodlanie (pomohol aj Paralén) a pokračovala ďalej. Došla som až k hraniciam, ktoré od Španielska delí rieka, cez ktorú som prešla loďou. Aspoň na 15 minút som si oddých-

la a pokračovala v svojej ceste cez Galíciu. Nedá sa to porovnať s Portugalskom, či iným územím v Španielsku, každý kúsok Pyrenejského polostrova má svoje kúzlo. V Galícii sa mi najviac páčila tá rôznorodosť - výhľad na oceán, z druhej strany kopce, lesy. Posledné dni viedli cez vinice a krásne historické, či prístavné mestá. Ľudia sú nesmierne štedrý a pohostinní. V každej jednej reštaurácii, vám hoci k jednému pivu donesú tanier plný jedla. Ak tam budete, určite ochutnajte chobotnice s červenou paprikou, tie robia vynikajúce. Typický je ich slaný koláč s tuniakom, cibuľou a paradajkami, či malé slané papričky.

Keď som došla do konečného cieľa - Santiaga, bola som šťastná, že som dokázala prejsť 270 km úplne sama a peši, avšak smutná, že sa to všetko končí

Katedrála Sé v Porte a môj kredenciál

a zrazu nikam nemusím kráčať. Myslím, že všetci pútnici sme mali taký pocit. Katedrála je však veľkolepá a stojí pred ňou húd ľudí, ktorí sa chcú dostať dnu. Ja som čakala asi pol hodinu, aby som sa dostala na svätú omšu. Kňaz na začiatku omše privíta pútnikov a prečíta, z akých krajín pochádzajú (je to skvelý pocit, keď zaznie „Slovensko“). Najväčší zážitok bolo vidieť kadidlo Botafumeiro. Kedysi ním chceli kňazi

vyhnať zápach pútnikov z kostola. Hoci sa dnes každý pred omšou osprchuje, túto tradíciu kňazi zachovávajú dodnes a je to zážitok pozorovať to.

Mnoho pútnikov zo Santiaga ešte pokračuje do mesta Finisterra, ktoré je vzdialené asi 100 km. Kedysi ľudia verili, že je to koniec sveta a nič za týmto miestom nie je. Pútnici tam pálili svoje šatstvo, či nechávali svoju obuv (dnes je to zakázané). V čase

mojej návštevy bolo dosť chladno, asi 17 stupňov, hmlisto a naozaj celé to miesto pripomínalo „koniec sveta“.

Aj napriek tomu, že som sa na túto cestu vybrala sama, necítila som sa nikdy osamelá. Spoznala som množstvo ľudí a na tejto pútnickej ceste sa z nás stala akási rodina, ktorá sa o seba stará a navzájom sa podporuje. Ak ste niekedy uvažovali ísť do Santiaga, určite neváhajte. Ja som to

neľutovala ani na sekundu. Nepotrebuje na to veľa peňazí, letenky dnes zoženiete naozaj lacné, ubytovanie od 6-12 eur na deň. Ja som prešla 270 km za 11 dní, mala som dosť času, tak som si chcela užiť cestu a popozerať si mestá, avšak dá sa táto cesta prejsť za oveľa menej dní. Jediné čo potrebujete je dobrá obuv a ODAHA!

Text a foto:
Alexandra Horváthová

Značenie signalizujúce smer cesty a ubytovňu

Burza kníh v šatni

Som presvedčená o tom, že knihy do zberu nepatria a aj staršia kniha si nájde svojho čitateľa.

Obecná knižnica Valaliky pravidelne ponúka vyradené a darované knihy prostredníctvom Burzy kníh. Po minulé roky sme knihy vystavovali v knižnici, ale tam si ich čitatelia nie vždy „našli“. Po poslednej dobrej skúsenosti vám knihy ponúkame do 21.12.2018 vo vestibule obecného úradu Valaliky. Knihy si môžete prezrieť a vybranú publikáciu počas otváracích hodín v knižnici za symbolickú cenu 0,20 €/ks zakúpiť. Ak máte doma staré knihy, ktoré by ste chceli darovať do burzy, prineste ich do 30.11.2018 do našej knižnice. Ani tento rok sme nezaháľali a doplnili sme knižný fond a nakúpili množstvo nových kníh, ale o tom až nabadúce. Prajem vám príjemnú jeseň s dobrou knihou v teple domova.

Text a foto: Martina Matiová

Z histórie obecných novín. Rok 1996 alebo „O čom sme písali v roku 1996“

O hospodárení v uplynulom roku hneď na titulnej strane 1. čísla Valaličana hodnotil starosta obce pán Ing. Milan Tóth.

Splácal sa investičný úver na plynifikáciu obce vo výške 1 mil. Sk. Ostalo uhradiť ešte 1,5 mil. Sk, za zrekonštruovaný objekt bývalého mäsiarstva v časti Bernátovce na účely pošty. Dobrou správou bolo, že Ministerstvo školstva SR zaradilo dostavbu ZŠ do štátneho plánu výstavby. Je reálny predpoklad, že stavba 3. pavilónu bude dokončená. Co nového pribudlo? Autobusový spoj v ranných hodinách z Geče do Košíc, v objektoch MŠ vo Všetehsvätých bola otvorená lekáreň Prameň, obecný úrad zriadil opatrovateľskú službu, stravovanie dôchodcov s donáškou do domu.

A samozrejme nechýbali rubriky „Obecná polícia informuje“, „Na linke 6999 068“, „Právne rady a informácie“. Školský rok 1995/96 podrobne zhodnotila na ZS pani učiteľka Mgr. Mária Ondrušková. Podiel na dobrých výsledkoch školy mal aj Obecný úrad vo Valalikoch a v Geči. Vyvrcholením bohatej činnosti ZUS vo Valalikoch bol slávnostný koncert, konaný pri príležitosti 20. výročia jej založenia. V súťaži na pomenovanie ulíc v našej obci so svojimi návrhmi zvíťazil pán Štefan Palenčár z Buzíc. V tomto roku začali svoje účinkovanie misijné sestry Kongregácie misie Ducha svätého. V kultúrnom dome bolo zriadené fitnesscentrum bodybuingu. Telocvičňa bola vybavená novými náradiami. Stolnotenisový oddiel Valalíky má už 35 členov. Hrajú so striedavými

úspechmi. Lívia Drotárová na medzinárodnom turnaji v Medzilaborciach obsadila 2. miesto, Tomáš Saksa a Ondrej Vavrek 5. – 8. miesto, Jozef Kacvinský 17. Tieto výsledky napovedajú o veľkom tréningovom úsilí všetkých členov s odborným vedením Jána Imricha Svata a za finančnej podpory obecného zastupiteľstva. Prvá septembrová nedeľa v roku patrila futbalistom. Hral sa turnaj o Pohár starostu obce. Víťazom sa stalo mužstvo Buzíc. Najlepším strelcom bol Pavol Szilágyi z Buzíc, najlepším brankárom Jozef Terpaj z Bernátoviec, najlepším hráčom Vincent Mitro z Bernátoviec a najstarším hráčom bol Jozef Eliáš z Bernátoviec. V ďalšom vydaní obecných novín sa dozvieme, čo sa v našej obci udialo v roku 1997.

Eva Vyrostková

Megaúroda z našich záhrad

Tento rok bol pre našich záhradkárov rekordný. Niektorým sa podarilo vypestovať megaúrodu hodnú pozornosti. Plody boli také výnimočné, že sme sa rozhodli s vami o nich aspoň obrazne podeliť.

Meno záhradkára:
Peter Arvai
Druh:
tekvica veľkoplodá
Váha: 60 kg a 50kg

Meno záhradkára:
Mária Peterčáková
Druh: červená repa
Váha: 3,65 kg

Ďalšie zviditeľnenie Valalík

UŽ niekoľko rokov na mape slovenského stolného tenisu úspešne reprezentujú obec aj klub naše ženy.

V novom ročníku sa na slovenskú úroveň vypra-

covali aj naši muži. Mimoriadnu pozornosť vyvolal ich štart do súťaže. Skúsené Mokrance sa museli skloniť pred vynikajúcou hrou našich a odišli s prehrou 1:13. Víťazne si počínali za stolmi aj v Trdosi 10:4 v Ružomberku 8:6. Stretnutie doma s Ri-

mavskou Sobotou skončilo 7:7. Náš celok nemohol nastúpiť v plnej sile, čo skúsený súper využil na zisk remízy, s ktorou veľmi nerátal. Veríme našim reprezentantom, že aj naďalej nám svojimi výkonomi budú robiť radosť!

Ladislav Andor